

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ.

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๗๗ วรรคสอง บัญญัติว่า “ก่อนการตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้าน และเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกชั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายทุกกรอบระยะเวลาที่กำหนด โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนา กฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป” นั้น

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยการดำเนินการของคณะกรรมการ ปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จึงได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่..) พ.ศ. โดยบุคลากรในกระบวนการยุติธรรม และบุคคลทั่วไป สามารถแสดงความคิดเห็นผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.nesdb.go.th/> หัวข้อ รับฟังความคิดเห็นร่างกฎหมาย ที่ต้องดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ ได้ตั้งแต่วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๖๑ เพื่อสำนักงานฯ จะได้รวบรวมความคิดเห็นนำไปประกอบการพิจารณา ของคณะรัฐมนตรีต่อไป ทั้งนี้ ได้แนบร่างกฎหมายฉบับดังกล่าว พร้อมทั้งข้อมูลประกอบการรับฟังความเห็น มาท้ายประกาศนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่...) พ.ศ.

การบันทึกภาพและเสียงในชั้นจับกุมและตรวจค้น (มาตรา ๑๓/๑)

๑. สภาพปัญหา

การค้นและจับกุมเป็นมาตรการทางอาญาที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลมาก ในขณะเดียวกัน การค้นและจับกุมเป็นจุดเริ่มต้นของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานซึ่งเป็นองค์ประกอบ สำคัญในงานยุติธรรม ในอดีตที่ผ่านมา การตรวจค้นจับกุมเป็นโอกาสที่เจ้าพนักงานจะลิดรอนสิทธิ เสรีภาพของประชาชน เพราะการค้นและการจับกุมเป็นการกระทำที่ใกล้ชิดเนื้อตัวร่างกายของบุคคล อาจมีการกระทบกระทั่ง มีข้อพิจารณาเกี่ยวขอบเขตและเหตุผลในการใช้กำลัง การเข้าถึงความเป็น ส่วนตัว เป็นที่มาของการร้องเรียนเจ้าพนักงาน และนำไปสู่ข้อถกเถียงในชั้นพิจารณาของพนักงาน อัยการและศาลว่าพยานหลักฐานที่เจ้าพนักงานอ้างว่าได้มาขณะตรวจค้นจับกุม ทั้งที่เป็นวัตถุและ ถ้อยคำของผู้ถูกตรวจค้นจับกุมนั้น มีความจริงแท้เพียงใด หรือได้มาโดยวิธีการที่ชอบหรือไม่ จะสามารถ รับฟังเป็นพยานหลักฐานได้แค่ไหนเพียงใด ซึ่งสร้างภาระให้แก่การทำงานของกระบวนการยุติธรรม ในการไต่สวนทวนความถูกต้องแท้จริงเหมาะสมของกระบวนการค้นและจับซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผลคุณภาพ ของการพิพากษาคดี

๒. แนวทางแก้ไขปัญหา

ด้วยเทคโนโลยีปัจจุบันทำให้ระบบกล้องบันทึกภาพเคลื่อนไหว มีขนาดเล็ก ราคาถูกลง มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้มาก ทำให้การใช้กล้องเพื่อเป็นพยานหลักฐานในด้านต่างๆเป็นที่นิยมขึ้น ในต่างประเทศเจ้าพนักงานตำรวจใช้กล้องติดรถยนต์สายตรวจ หรือติดที่ตัวเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อใช้ ในการดูแลและเสริมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การใช้กล้องบันทึกภาพการ ทำงานของเจ้าพนักงานตำรวจเป็นมาตรการที่รัฐเพิ่มการกำกับดูแลการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ เป็นไปโดยบริสุทธิ์และถูกต้องในขณะเดียวกันเป็นการเสริมความรับผิดชอบต่อประชาชนของเจ้าหน้าที่ ผู้รักษากฎหมายและป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่กระทำการอันมิชอบด้วยกฎหมาย เมื่อกระบวนการทำงาน ของเจ้าพนักงานเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย การบันทึกเหตุการณ์ไว้อย่างเป็นมาของพยานหลักฐานที่ ชัดเจน แน่นนอน ยากที่จะเปลี่ยนแปลง ที่สามารถนำมาใช้ในกระบวนการพิจารณาคดีได้อย่างมี ประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน พยานหลักฐานที่ได้จากเครื่องบันทึกเหล่านี้ จะเป็นการปกป้องเจ้า พนักงานจากการร้องเรียนและลดข้อร้องเรียนเจ้าพนักงาน และข้อโต้แย้งในชั้นพิจารณาของเจ้า พนักงานและศาล ซึ่งเป็นการลดภาระในกระบวนการตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ การตรวจสอบ พยานหลักฐานในชั้นศาล จูงใจให้ผู้เกี่ยวข้องยอมรับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น สุดท้ายย่อมส่งผลให้ กระบวนการยุติธรรมมีประสิทธิภาพมากขึ้นและประชาชนมีความศรัทธาและไว้วางใจต่อกระบวนการ ยุติธรรม

๓. หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย

พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ".... มีหลักการสำคัญ คือให้มีการบันทึกภาพและเสียงในขณะที่มีการตรวจค้นหรือจับกุม ซึ่งจะต้องใช้เครื่องมือที่สามารถบันทึกภาพเคลื่อนไหวและเสียงที่มีความต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถนำมาใช้เป็นพยานหลักฐานถึงพฤติการณ์ในการตรวจค้นหรือจับกุมได้ ทั้งนี้ มีข้อยกเว้นให้สำหรับกรณี จำเป็นเร่งด่วน ซึ่งเจ้าพนักงานอาจไม่สามารถหาเครื่องมือที่จะบันทึกภาพและเสียงได้ในขณะนั้น กรณีหนึ่งและข้อยกเว้นกรณีมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น ซึ่งอาจมีได้หลายกรณี เช่น การใช้เครื่องมือนั้นกระทบความปลอดภัยในการทำงาน สภาพสิ่งแวดล้อมในสถานที่ไม่อำนวย เป็นต้น

การห้ามนำผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาออกแถลงข่าว (มาตรา ๑๓/๒)

๑. สภาพปัญหา

ในการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาความอาญาขึ้นก่อนศาลพิพากษาตามหลักการของนิติรัฐนั้น จำเป็นที่รัฐต้องรักษาสมดุลระหว่างความจำเป็นในการรักษาความสงบเรียบร้อยด้วยการหาผู้กระทำผิดมาลงโทษ และการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ในชั้นนี้ยังต้องสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ รวมถึงการเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ ดังนั้นโดยหลักการแล้วผู้ต้องหาหรือจำเลยในระหว่างพิจารณาย่อมไม่อาจถูกปฏิบัติเสมือนหนึ่งว่าเป็นผู้กระทำผิดไปแล้วได้ แต่ทางปฏิบัติที่ผ่านมาในประเทศไทยมักพบเห็นเป็นการทั่วไปว่า เมื่อมีข่าวอาชญากรรมอันอยู่ในความสนใจของประชาชนแล้ว หากมีการจับผู้ต้องหาได้ เจ้าพนักงานตำรวจก็มักนำตัวผู้ต้องหามาปรากฏตัวในการแถลงข่าว อนุญาตให้มีการถ่ายภาพและบันทึกภาพ และเปิดให้สื่อมวลชนซักถามหรือซักฟอกผู้ต้องหาราวกับว่าเป็นที่ยุติแล้วว่าผู้ต้องหารายนั้นเป็นผู้กระทำผิดจริง อันมีลักษณะเป็นการประจาน ทำให้ผู้ต้องหารายนั้นตกเป็นจำเลยสังคมและถูกตราหน้าว่าเป็นคนผิดไปเสียก่อนศาลจะมีคำพิพากษา ซึ่งผลเสียมิได้เกิดแต่เฉพาะชื่อเสียงและความเป็นอยู่ของผู้ต้องหาเท่านั้น แต่ยังลุกลามไปถึงครอบครัวและคนใกล้ชิดของผู้ต้องหาได้รับความอับอาย ทั้งที่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดด้วย และความเสียหายนี้มักไม่ได้รับการเยียวยา เพราะแม้หากศาลจะพิพากษายกฟ้อง แต่เวลาก็มักล่วงเลยจนข่าวอาชญากรรมดังกล่าวไม่เป็นที่สนใจของสังคมอีกต่อไป จึงไม่มีสื่อมวลชนสนใจทำข่าวอีกและไม่มีหน่วยงานใดที่จะแถลงข่าวความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหารายนั้นให้ นอกจากนี้ การจัดแถลงข่าวในลักษณะที่ทำให้เห็นว่าผู้ต้องหารายนั้นเป็นผู้กระทำผิดแน่แท้ เช่นนี้ยังเป็นการชักจูงหรือโน้มน้าวให้ผู้อื่นคล้อยตามว่าการจับกุมครั้งนี้ไม่ผิดตัว และอาจเกิดเป็นแรงกดดันจากสังคมต่อพนักงานอัยการและศาลต่อไป ซึ่งย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพิจารณาคดีอย่างเป็นกลางและปราศจากอคติ ทั้งการจัดแถลงข่าวก็ไม่เกิดประโยชน์ต่อการสอบสวนหรือการดำเนินคดีในขั้นตอนถัดจากนั้น เพราะประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๔ วรรคท้ายห้ามศาลรับฟังคำรับสารภาพในชั้นจับกุมเป็นพยาน และการรับสารภาพภายใต้ภาวะกดดันจากการแถลงข่าวโดยสภาพก็ไม่น่าหนักแน่นเชื่อถือเท่าใดนัก ดังนั้น การจัดให้ผู้ต้องหามาแถลงข่าวเช่น

ที่มักทำอยู่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาจึงเป็นการสร้างความเสียหายแก่บุคคลเกินสมควรเมื่อเทียบกับความจำเป็นของรัฐ และเป็นการไม่เคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ต้องหา

๒. แนวทางแก้ไขปัญหา

เมื่อได้วิเคราะห์แล้วว่าแนวทางการจัดแถลงข่าวหรือการยอมให้มีการเผยแพร่ภาพหรือเสียงของผู้ต้องหาในลักษณะข้างต้น เป็นการละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาที่จะไม่ถูกปฏิบัติราวกับเป็นผู้กระทำผิด ทั้งยังอาจเป็นชี้แนะและสร้างกีดกันต่อหน่วยงานอื่นในกระบวนการยุติธรรม โดยมีได้มีประโยชน์ต่อการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน อีกทั้งยังไม่ปรากฏว่ามีประเทศอารยะประเทศใดที่ยอมให้มีการจัดแถลงข่าวในลักษณะดังกล่าว คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม จึงมีความเห็นว่าจำเป็นต้องยกเลิกแนวทางปฏิบัตินี้ แต่เนื่องจากเจ้าพนักงานตำรวจก็อาจตกอยู่ภายใต้แรงกดดันจากสังคมหรือสื่อมวลชนที่ยังคงเคยชินกับแนวปฏิบัติเดิม จึงจำเป็นต้องแก้ไขกฎหมายให้ชัดเจนเพื่อให้การยกเลิกเกิดขึ้นพร้อมกันในทุกข้อที่เกี่ยวเนื่อง อาจมีบางกรณีที่เกิดเหตุจำเป็นต้องเผยแพร่ภาพและเสียงของผู้ต้องหาเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหรือติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด เช่น หากผู้ต้องหาหลบหนีไปในระหว่างสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจย่อมมีความจำเป็นต้องเผยแพร่ภาพใบหน้าและรายละเอียดส่วนตัวบางประการของผู้ต้องหาแก่สาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการได้รับข้อมูลข่าวสารในการติดตามจับกุมตัวกลับมาดำเนินคดี ในร่างฯ แก้ไขนี้จึงต้องเปิดช่องไว้สำหรับกรณีจำเป็นดังกล่าว

๓. หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. มาตรา ๑๓/๒ มีหลักการอันเป็นสาระสำคัญดังนี้

๑. วรรคหนึ่งกำหนดเป็นหลักการเด็ดขาดห้ามเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับ ผู้รับตัวผู้ถูกจับ หรือพนักงานสอบสวนนำตัวผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาออกแถลงข่าว หรือจัดให้บุคคลดังกล่าวให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชน

๒. วรรคสองกำหนดเป็นหลักการห้ามเจ้าพนักงานตามวรรคหนึ่งเผยแพร่ภาพและเสียงของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาต่อสาธารณชน หรือยินยอมให้บุคคลอื่นที่มีใจเจ้าพนักงานบันทึกภาพหรือเสียงของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาหรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการประจานผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้นว่า หากมีความจำเป็นต้องกระทำการต่าง ๆ ขึ้นตอนเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหรือติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดแล้ว ถ้ากระทำไปตามสมควร ย่อมกระทำได้

กรณีผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีในระหว่างปล่อยตัวชั่วคราว (มาตรา ๑๑๗/๑ และ มาตรา ๑๑๗/๒)

๑. สภาพปัญหา

โดยที่มีผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวโดยศาลหลบหนีไปทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลต้องล่าช้า ส่งผลกระทบต่อนโยบายในการป้องปรามอาชญากรรม สาเหตุสำคัญประการหนึ่งคือ การไม่มีเจ้าพนักงานกำกับดูแลผู้ถูกปล่อยชั่วคราวให้ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ศาลกำหนดเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือภัยอันตรายหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นนอกจากนี้ เมื่อเกิดการหลบหนีก็ไม่มีเจ้าพนักงานที่มีอำนาจหน้าที่โดยตรงในการติดตามจับกุมผู้ต้องหาหรือจำเลยเหล่านั้น กลับมาดำเนินคดี ทำให้เกิดความเสียหายต่อกระบวนการยุติธรรมและความปลอดภัยของสังคม

๒. แนวทางแก้ไขปัญหา

สมควรกำหนดให้มีเจ้าพนักงานศาลที่มีหน้าที่โดยตรงในการติดตามจับกุมผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่หลบหนี โดยศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลดำเนินการ โดยแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวโดยศาล และหากมีเหตุจำเป็น ก็ให้เจ้าพนักงานศาลมีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง เพื่อให้การปล่อยชั่วคราวโดยศาลมีมาตรการกำกับและติดตามผู้ถูกปล่อยชั่วคราวที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรกำหนดความผิดฐานหลบหนีและบทลงโทษสำหรับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราวทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริง และเพื่อให้ระบบการปล่อยชั่วคราวและการพิจารณาพิพากษาคดีอาญามีความเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันและสามารถคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๓. หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการอันเป็นสาระสำคัญดังนี้

(๑) กำหนดให้ศาลมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานศาลทำหน้าที่แจ้งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีการปล่อยชั่วคราวของศาลหรือจับด้วยตนเองในกรณีจำเป็นเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๗/๑ ดังนี้

“ถ้าผู้ต้องหาหรือจำเลยตามมาตรา ๑๑๗ วรรคหนึ่งเป็นบุคคลที่ศาลสั่งปล่อยชั่วคราวศาลอาจมีคำสั่งแต่งตั้งให้เจ้าพนักงานศาลดำเนินการแจ้งให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้น หรือถ้ามีเหตุจำเป็น ก็ให้มีอำนาจจับผู้ต้องหาหรือจำเลยได้เอง และเมื่อจับได้แล้ว ให้นำผู้ถูกจับไปยังศาลโดยเร็ว”

(๒) กำหนดความผิดฐานหลบหนีในระหว่างได้รับการปล่อยชั่วคราวและบทลงโทษเพิ่มเติมมาตรา ๑๑๗/๒ ดังนี้

“มาตรา ๑๑๗/๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง”

**การร้องทุกข์นอกเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนที่รับคำร้องทุกข์
และวิธีการจัดการส่งคำร้องทุกข์ดังไปกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจ**

(มาตรา ๑๒๓ , มาตรา ๑๒๔/๒)

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคท้ายของมาตรา ๑๒๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“การร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ใดก็ได้ ถ้าความผิดที่ร้องทุกข์มีได้อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้น ก็ให้รับจัดการส่งคำร้องทุกข์ดังกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจโดยเร็ว”

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๔/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๒๔/๒ การยื่นหรือส่งคำร้องทุกข์ในลักษณะนี้อาจดำเนินการโดยทางไปรษณีย์ อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

สภาพปัญหา

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดอำนาจสอบสวนไว้ในมาตรา ๑๘ ว่า พนักงานสอบสวน จะมีอำนาจสอบสวนเฉพาะกรณีความผิดอาญาเกิดในเขตอำนาจตน (มีข้อยกเว้นคือ อาจมีอำนาจสอบสวนได้ในกรณี ผู้ต้องหาถูกจับในเขตตน หรือ ผู้ต้องหาไม่มีภูมิลำเนาในเขตตน) เนื่องจากกฎหมายคำนึงถึงพยานหลักฐาน สถานที่เกิดเหตุแห่งการกระทำความผิด ย่อมเป็นสถานที่ที่พยานหลักฐานต่าง ๆ ในการกระทำความผิดอาญานั้นตั้งอยู่ จึงต้องให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่นั้นเป็นผู้มีอำนาจสอบสวน แต่การร้องทุกข์ (หรือการแจ้งความ) เป็นคนละขั้นตอนกับการสอบสวน ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดขั้นตอนการร้องทุกข์ไว้ในมาตรา ๑๒๓ – ๑๒๔ โดยไม่ได้ระบุว่า การร้องทุกข์จะต้องร้องต่อพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ความผิดอาญาเกิดในเขตอำนาจแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวนท้องที่ใดก็ได้ เมื่อคำร้องทุกข์นั้น มีเนื้อหา ลักษณะ ตามที่กฎหมายกำหนดสมบูรณ์เป็นคำร้องทุกข์ พนักงานสอบสวนจะต้องรับคำร้องทุกข์ไว้

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๓ ไม่ได้บัญญัติไว้ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติ โดยเกิดปัญหาพนักงานสอบสวนปฏิเสธไม่รับคำร้องทุกข์หรือแจ้งความ โดยให้เหตุผลว่า ผู้เสียหายมาร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนนอกท้องที่ที่การกระทำความผิดเกิด (นอกเขตอำนาจการสอบสวน) พนักงานสอบสวนที่รับแจ้งจึงไม่มีอำนาจสอบสวน ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน

เหตุผลในการแก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๓ เพื่อแก้ปัญหา พนักงานสอบสวนปฏิเสธไม่รับคำร้องทุกข์หรือแจ้งความ เพราะเห็นว่า ความผิดที่ตำรวจทุกข์เกิดนอกเขตอำนาจสอบสวนของตน จึงสมควรให้มีการบัญญัติไว้ในกฎหมายให้ชัดเจนว่า ผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวนท้องที่ใดก็ได้ และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติต่อไปว่าถ้าความผิดที่ร้องทุกข์มีได้อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้น ก็ให้รับจัดการส่งคำร้องทุกข์ดังกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจโดยเร็ว

ทั้งนี้ การเพิ่มวรรคดังกล่าวของบทบัญญัติมาตรา ๑๒๓ เป็นไปตามหลักกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบันอยู่แล้ว เพียงแต่บัญญัติเพิ่มเติมวิธีการปฏิบัติให้ชัดเจนเพื่อแก้ปัญหาพนักงานสอบสวนปฏิเสธไม่รับคำร้องทุกข์ อันเป็นการกำหนดให้เป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนที่จะต้องรับคำร้องทุกข์ไม่ว่าความผิดที่มีการร้องทุกข์นั้นจะเกิดในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนผู้นั้นหรือไม่ก็ตาม

เหตุผลในการเพิ่มเติม มาตรา ๑๒๔/๒ สำหรับมาตรา ๑๒๔/๒ เป็นการกำหนดวิธีในการยื่นหรือส่งคำร้องทุกข์ ให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและเทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบัน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เสียหายและการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน โดยกำหนดให้สามารถดำเนินการโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ โดยให้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในกฎกระทรวง ต่อไป

การบันทึกภาพและเสียงซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ ในการถามคำให้การหรือ
สอบปากคำผู้ต้องหา ในคดีที่มีอัตราโทษสูงในคดีที่มีข้อหาความผิด
ซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น
(มาตรา ๑๓๖)

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
“มาตรา ๑๓๖ การถามคำให้การหรือสอบปากคำผู้ต้องหาในคดีที่มีข้อหาความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีเหตุจำเป็นอันอื่นอันไม่อาจดำเนินการได้ ก็ให้พนักงานสอบสวนนั้นบันทึกเหตุดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานในสำนวนการสอบสวน”

สภาพปัญหา ๑) ปัญหาสิทธิของผู้ต้องหาในชั้นสอบสวนยังไม่ได้รับการคุ้มครองตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดอย่างแท้จริง ทั้งนี้ แม้การสอบสวนปากคำผู้ต้องหา กฎหมายปัจจุบัน จะมีการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหา โดยกำหนดขั้นตอนให้พนักงานสอบสวนต้องปฏิบัติไว้หลายประการ เช่น การแจ้งสิทธิ การแจ้งข้อหา แต่ปรากฏว่าในทางปฏิบัติ สิทธิของผู้ต้องหายังไม่ได้รับความคุ้มครองอย่างถูกต้องครบถ้วน

๒) ปัญหาการกล่าวอ้างของผู้ต้องหาว่า การสอบสวนในชั้นสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแม้จะปรากฏหลักฐานการแจ้งสิทธิ แจ้งข้อหาครบถ้วน แต่อาจมีการกล่าวถึงการสอบสวนผู้ต้องหาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายประการอื่นอีกได้

เหตุผลในการเพิ่มเติม มาตรา ๑๓๖ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังสองประการข้างต้น

๑) ปัญหาแรก เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ต้องหาในคดีที่มีอัตราโทษสูง ว่าในชั้นสอบสวนจะได้รับการคุ้มครองสิทธิตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนดอย่างครบถ้วน เพราะการให้มีบันทึกภาพและเสียง จะเป็นเครื่องมือที่จะกำหนดให้พนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายให้ครบถ้วนจะเป็นหลักประกันให้ผู้ต้องหาได้รับการคุ้มครองสิทธิอย่างถูกต้องครบถ้วน

๒) ปัญหาที่สอง เพื่อเป็นพยานหลักฐานยืนยันเหตุการณ์ในขณะสอบสวน ว่าได้มีการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างไรหรือไม่ อันเป็นทั้งการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาและยังสามารถใช้เป็นพยานหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือ หรือมีน้ำหนักในการรับฟังเป็นพยานประกอบพยานหลักฐานอื่นเพื่อพิสูจน์ความผิด หรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาหรือจำเลยได้ และคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน

การปรับปรุงการสอบสวนโดยการกำหนดให้มีการร่วมสอบสวนระหว่างพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ (เพิ่มมาตรา ๑๒๑/๑)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ง.(๒) ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ และสร้างความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญดังกล่าว จึงมีความจำเป็นต้องแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สภาพปัญหา

ในปัจจุบันการอำนวยความสะดวกทางอาญาในชั้นสอบสวน และการบังคับใช้กฎหมายเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษโดยการพิสูจน์ความผิด และการป้องกันผู้บริสุทธิ์ไม่ให้ตกเป็นผู้ต้องหาหรือจำเลย ยังไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคมและประชาชน เนื่องจากระบบการสอบสวนและการดำเนินคดีมีการแบ่งหน้าที่ในการสอบสวนและการฟ้องร้องดำเนินคดีออกจากกันอย่างเด็ดขาด โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรวจสอบถ่วงดุลการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการเป็นสำคัญ แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมที่มีความซับซ้อนมากขึ้นจากจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น และความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และรูปแบบของการใช้ชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคม ทำให้การกระทำความผิดที่หลากหลาย มีวิธีการกระทำความผิดที่ซับซ้อนมากขึ้น มีการสร้างพยานหลักฐานเพื่อให้ผู้อื่นต้อง รับโทษทางอาญาแทนผู้กระทำความผิดที่แท้จริง การให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยลำพังในบางคดีอาจเกิดข้อสงสัยของการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน และปัญหาอื่น ๆ ที่ตามมา เช่น การดำเนินคดีกับผู้ที่มีได้เป็นผู้กระทำความผิด การ

โต้แย้งพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนโดยพยานหลักฐานใหม่เพื่อการขอหรือฟื้นการพิจารณาขึ้นคดีใหม่ การร้องเรียนของผู้มีส่วนได้เสียจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมในชั้นสอบสวน เป็นต้น

แนวทางแก้ไข

ทำให้มีความคิดในเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการในการร่วมสอบสวน เพื่อการถ่วงดุลในชั้นสอบสวนและแก้ปัญหาความชอบของการได้มาซึ่งพยานหลักฐานและความน่าเชื่อถือหรือน้ำหนักของพยานหลักฐานที่ใช้ในการพิสูจน์ความผิด การแจ้งข้อกล่าวหาหรือการกำหนดตัวผู้ต้องหาเพื่อป้องกันปัญหาการดำเนินคดีกับบุคคลซึ่งไม่ใช่ผู้กระทำความผิด การอำนวยความสะดวกในชั้นสอบสวน รวมถึงการให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีนั้น ๆ ควรให้พนักงานอัยการเข้าร่วมสอบสวนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินคดีทั้งในชั้นการสอบสวนให้มีพยานหลักฐานอย่างเพียงพอต่อการสั่งสำนวน การฟ้องคดี การนำสืบพยานหลักฐานและการพิจารณาคดีในชั้นศาลโดยมีพยานหลักฐานอันสำคัญที่จะนำไปสู่การดำเนินคดีที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงระบบการสอบสวนให้มีการร่วมทำการสอบสวนระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

การกำหนดรูปแบบการสอบสวนร่วมของพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการนั้น ได้กำหนดตามแนวทางการสอบสวนร่วมระหว่างพนักงานสอบสวนคดีพิเศษกับพนักงานอัยการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๓๒ ที่กำหนดตามประเภทหรือลักษณะของคดี แต่เนื่องจากในการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีโครงสร้างที่แตกต่างจากการสอบสวนคดีพิเศษมีคณะกรรมการคดีพิเศษ หรือ กคพ. ที่จะกำหนดประเภทคดี

หลักการอันเป็นสาระสำคัญของร่าง

กำหนดให้คดีที่ต้องมีการสอบสวนร่วมตามร่างพระราชบัญญัตินี้ไว้ ได้แก่ (๑) คดีที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงขึ้นไปหรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น นอกจากนี้ยังได้กำหนด (๒) คดีที่ผู้มีส่วนได้เสียในคดีร้องขอให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวน (๓) คดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าควรได้รับคำปรึกษาแนะนำจากพนักงานอัยการ และ(๔) คดีอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เพื่อให้สามารถใช้การสอบสวนร่วมได้อย่างครอบคลุมมากยิ่งขึ้น และอาจกำหนดคดีที่มีความจำเป็นต้องสอบสวนร่วมกันในอนาคต โดยกำหนดให้พนักงานอัยการมีดุลพินิจในการเข้าร่วมสอบสวนเพื่อพิจารณาถึงความสำคัญของคดี ความจำเป็นและความเหมาะสม ได้ในแต่ละเรื่อง โดยการสอบสวนร่วมกันนั้นให้พนักงานอัยการให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวน เพื่อร่วมกันกำหนดรูปคดีและแนวทางในการแสวงหาพยานหลักฐานในคดีนั้น ๆ โดยให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีนั้น ส่วนรายละเอียดในการดำเนินการหรือการปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

นอกจากนี้ เพื่อให้การสอบสวนของพนักงานสอบสวน ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้สอบสวนไปก่อนแล้วมาปรากฏในภายหลังว่าเป็นคดีที่ต้องสอบสวนร่วม หรือกรณีที่ผู้มีส่วนได้เสียร้องขอให้พนักงานอัยการเข้าร่วมการสอบสวนเมื่อได้มีการสอบสวนไปแล้ว หรือกรณีที่มีความจำเป็นอื่นที่ยังไม่สามารถแจ้งพนักงานอัยการ หรือพนักงานอัยการไม่สามารถเข้าร่วมการสอบสวนได้แต่ต้น

จึงกำหนดให้ในระหว่างที่พนักงานอัยการยังมิได้เข้าร่วมการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนไปพลางก่อน และถือว่าการสอบสวนดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อการเข้าร่วมการสอบสวนเพื่อประสิทธิภาพในการรวบรวมพยานหลักฐานและเพื่อการตรวจสอบถ่วงดุลในชั้นสอบสวน จึงกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

การปรับปรุงการสอบสวนโดยการกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการสอบสวนคดีเพื่อการ ตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวนของพนักงานสอบสวน (เพิ่มมาตรา ๑๒๑/๒)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ง.(๒) ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมิให้คดีขาดอายุความ

เนื่องจากในปัจจุบันพนักงานสอบสวนเป็นผู้มีอำนาจทำการสอบสวนและกระบวนการในการตรวจสอบถ่วงดุลเกิดขึ้นเมื่อมีการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาเพื่อมีคำสั่ง หากการสอบสวนไม่ครบถ้วน พนักงานอัยการจึงจะมีคำสั่งสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อให้ได้พยานหลักฐานและข้อเท็จจริงที่ยุติครบถ้วน แต่เมื่อพนักงานสอบสวนไม่รับร้องทุกข์หรือกล่าวโทษทำให้กระบวนการสอบสวนไม่มีองค์กรในการตรวจสอบในกรณีพนักงานสอบสวนไม่รับแจ้งความร้องทุกข์หรือกล่าวโทษจากผู้เสียหายหรือผู้กล่าวโทษ ทั้งในกรณีที่ไม่มีชัดเจนในข้อกฎหมาย เช่น ในคดีซึ่งมีข้อกฎหมายที่ต้องพิจารณาว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญาหรือไม่ หรือเป็นเพียงข้อพิพาทในทางแพ่ง หรือกรณีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าผู้ร้องทุกข์ไม่ใช่ผู้เสียหาย หรือในกรณีอื่นๆ ทำให้เรื่องเหล่านั้นไม่ได้มีการตรวจสอบถ่วงดุลว่าควรมีการสอบสวนดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด หรือไม่ใช่เรื่องทางอาญาอย่างแท้จริงหรือไม่ ส่งผลให้ผู้ร้องทุกข์หรือกล่าวโทษเห็นว่าเรื่องของตนถูกปล่อยปละละเลยไม่ได้รับความยุติธรรม จึงมีความจำเป็นต้องสร้างกระบวนการในการพิจารณาว่าเรื่องร้องทุกข์กล่าวมีความจำเป็นหรือควรได้มีการสอบสวนดำเนินคดีต่อไป จึงได้กำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจเริ่มคดีเหล่านั้นได้ โดยให้พนักงานอัยการมีอำนาจในการสอบสวนคดีดังกล่าวได้ในลักษณะเดียวกับพนักงานอัยการในประเทศ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และฝรั่งเศส แต่เมื่อตามหลักการในประเทศไทยมิได้ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหลักในการสอบสวนหรือการเริ่มคดีดังเช่นประเทศดังกล่าว ดังนั้นการดำเนินการสอบสวนตามร่างพระราชบัญญัตินี้จึงกำหนดให้พนักงานอัยการสามารถใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าจะรับทำการสอบสวนคดีที่พนักงานสอบสวนไม่รับคำร้องทุกข์หรือคำกล่าวโทษเท่านั้น และเมื่อพนักงานอัยการรับทำการสอบสวนแล้วอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนเข้าร่วมทำการสอบสวนคดีนั้นได้ โดยในการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนนั้นให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวน และเพื่อความจำเป็นในการค้น การจับ และการคุมขัง จึงกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และในการค้น การจับ และการคุมขัง พนักงานอัยการอาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น

ดำเนินการก็ได้ ตามหลักการให้พนักงานสอบสวนและตำรวจเป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในการสอบสวนเช่นเดียวกับในประเทศที่พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเริ่มคดีดังกล่าว

**การปรับปรุงการสอบสวนในการกันผู้ร่วมกระทำความผิดเป็นพยาน
เพื่อการตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ
(เพิ่มมาตรา ๑๓๖/๑)**

จากวิวัฒนาการของการกระทำความผิดที่มีรูปแบบและลักษณะของการกระทำความผิดมีความซับซ้อน มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน หรือรวมตัวกันเป็นองค์กร หรือร่วมกระทำความผิด โดยไม่ต้องมีการเผชิญหน้าหรือมารวมตัวกัน มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด การอำพรางซ่อนเร้นพยานหลักฐาน และด้วยความประสงค์ต่อทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง ผู้กระทำความผิดเป็นที่เป็นผู้บงการเป็นผู้มีอิทธิพลทำให้เกิดความเกรงกลัวของประชาชนในวงกว้าง ทำให้เกิดความยากลำบากในการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อการนำไปสู่การดำเนินคดีหรือการพิสูจน์ความผิดของผู้บงการหรือตัวการสำคัญของคดีดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายเพื่อการลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นตัวการสำคัญได้ ทั้งการดำเนินคดีและลงโทษได้เฉพาะผู้กระทำความผิดรายย่อย จะไม่มีผลในการปรามปรามอาชญากรรมได้อย่างแท้จริง เพราะยังมีการกระทำความผิดนั้นๆได้อย่างต่อเนื่องต่อไป จึงมีความจำเป็นต้องกันผู้ร่วมในการกระทำความผิดไว้เป็นพยาน เพื่อให้มีพยานหลักฐานนำไปสู่การดำเนินคดีกับผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นที่ได้กระทำความผิดที่มีอัตราโทษสูงกว่า ผู้บงการ หรือตัวการสำคัญ ดังกล่าว ปัจจุบันการกันผู้ต้องหาที่ร่วมกระทำความผิดในคดีอาญาทั่วไป มิได้มีการบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เป็นเรื่องดุลพินิจของพนักงานสอบสวนในการแสวงหาและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในประมวลระเบียบเกี่ยวกับคดี ซึ่งใช้กับคดีที่มีเหตุพิเศษหรือยุ่งยากซับซ้อนหรือร้ายแรง หรือคดีบางเรื่องที่เกิดในที่ลับโดยบุคคลอื่นไม่สามารถรู้เห็นได้นอกจากเป็นผู้กระทำผิดด้วยกัน โดยพนักงานสอบสวนจะสอบสวนผู้ต้องหาเป็นผู้ต้องหาและเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อขอเป็นพยานแล้วส่งสำนวนด้วยความเห็นสั่งไม่ฟ้องไปยังพนักงานอัยการ และสำหรับพนักงานอัยการได้กำหนดวิธีการกันผู้ต้องหาไว้เป็นพยานไว้ตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ

ปัจจุบันมีกฎหมายบัญญัติถึงการกันผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานไว้หลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขปรับปรุง พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๕๘ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๖ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรม

ข้ามชาติ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๒๔ เป็นต้น โดยกฎหมายดังกล่าวได้ใช้หลักการไม่ดำเนินคดีกับบุคคลที่กันไว้เป็นพยานเช่นกัน

ด้วยเหตุจำเป็นที่ต้องกันผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเป็นพยานดังกล่าวยังมีข้อจำกัดทางกฎหมายหลายประการทำให้ไม่ต้องดำเนินคดีกับผู้ร่วมกระทำความผิดหรือผู้ต้องหาเพื่อไม่ให้ขัดกับหลักการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จึงมีความจำเป็นต้องสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหานั้นเสียก่อน เพื่อให้พ้นจากการเป็นจำเลยในคดีที่ผู้ต้องหานั้นเป็นพยาน มิเช่นนั้นจะไม่สามารถนำสืบเป็นพยานได้เพราะจะขัดกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๒ ที่ห้ามโจทก์อ้างจำเลยเป็นพยาน และการสอบสวนผู้ต้องหาดังกล่าวในฐานะเป็นพยานนั้น คำให้การพยานต้องมีใช้เกิดจากการจงใจ ให้คำมั่นสัญญา หรือให้คุณประโยชน์ใดๆ อันจะขัดต่อมาตรา ๑๓๕ ซึ่งจะส่งผลให้ไม่สามารถรับฟังเป็นพยานได้ ตามมาตรา ๒๒๖ นอกจากนี้พยานดังกล่าวเป็นผู้ร่วมกระทำความผิดศาลย่อมรับฟังด้วยความระมัดระวังและมีต้องมีพยานหลักฐานอื่นประกอบจึงจะสามารถพิสูจน์ความผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้บงการหรือตัวการสำคัญได้ แต่ในทางปฏิบัติยังคงเกิดปัญหาการนำสืบพยานบุคคลดังกล่าว เช่น ปัญหาผู้ต้องหาที่กันไว้เป็นพยานเบิกความกลับคำให้การในชั้นสอบสวน ปัญหาการไม่มาเป็นพยานในชั้นศาล ปัญหาความน่าเชื่อถือหรือน้ำหนักในการรับฟังพยานนั้น ทั้งจากการให้การโดยเกิดจากคำมั่นสัญญาที่จะไม่ถูกดำเนินคดี หรือการเป็นผู้ร่วมกระทำความผิด ทั้งนี้ไม่ว่าพยานนั้นจะเบิกความเพื่อให้ตนพ้นผิดหรือไม่พ้นผิดก็ตาม และปัญหาการยอมรับจากสังคมจากการไม่ดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด เป็นต้น

จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดการกันผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการกันผู้ต้องหาเป็นพยานดังกล่าวข้างต้น จึงนำแนวทางการกันผู้ร่วมกระทำความผิดไว้เป็นพยานในต่างประเทศ ตามแนวทางการต่อรองรับสารภาพในสหรัฐอเมริกาที่ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีที่ขาดพยานหลักฐานบางส่วน หรือพยานหลักฐานไม่ครบถ้วน เพื่อบังคับให้ความจริงที่เกิดขึ้นในการกระทำความผิดนั้นๆ แต่อย่างใดก็ตาม เนื่องจากในระบบของประเทศไทยยังไม่มีกระบวนการต่อรองรับสารภาพมาใช้ในระบบการดำเนินคดีอาญาทั่วไป จึงนำแนวทางดังกล่าวมาใช้เพื่อให้มีพยานบุคคลเป็นพยานเพื่อการเชื่อมโยงพยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในการดำเนินคดีกับตัวการสำคัญ โดยใช้กับกรณีผู้ต้องหาที่จะกันไว้เป็นพยานนั้นให้การรับสารภาพตั้งแต่ในชั้นสอบสวน เพื่อมิให้ขัดกับหลักข้อสันนิษฐานตามรัฐธรรมนูญที่ว่าบุคคลย่อมบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ว่าได้กระทำความผิด และเพื่อการตรวจสอบถ่วงดุลในชั้นสอบสวนและประสิทธิภาพในการดำเนินคดีกับตัวการสำคัญ

จึงกำหนดให้มีระบบการกันผู้ต้องหาเป็นพยานตามร่างพระราชบัญญัตินี้เพื่อให้ใช้ในคดีที่มีข้อหาในความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป และพนักงานสอบสวนเห็นว่า ข้อเท็จจริงในคดีมีความสลับซับซ้อนและยากลำบากต่อการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ถึงการกระทำความผิด หากปรากฏว่ามีผู้ต้องหาคนหนึ่งคนใดให้การรับสารภาพและให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีกับผู้บงการหรือตัวการสำคัญหรือพิสูจน์ความผิดของผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นในข้อหาความผิดซึ่งมีอัตราโทษสูงกว่า พนักงานสอบสวนอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการว่าควรกันผู้ต้องหานั้นไว้เป็นพยานในคดีที่จะฟ้องผู้บงการ ตัวการสำคัญ หรือผู้ร่วม

กระทำความผิดคนอื่น เมื่อพนักงานอัยการเห็นชอบ ให้จัดการดังต่อไปนี้ (๑) ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล (๒) ให้พนักงานอัยการบรรยายฟ้องให้ศาลทราบด้วยว่า จำเลยจะเป็นพยานสำคัญในคดีที่จะฟ้องผู้ต้องหา ตัวการสำคัญ หรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น (๓) ให้ศาลรอการกำหนดโทษจำเลยผู้นั้นไว้ก่อน จนกว่าจำเลยนั้นจะไปเป็นพยานในคดีที่ผู้ต้องหา ตัวการสำคัญ หรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว และหากศาลเห็นว่าคำเบิกความของจำเลยนั้นเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนส่งผลให้ศาลในคดีดังกล่าวสามารถพิจารณาพิพากษาลงโทษบุคคลเหล่านั้นได้ ศาลจะลงโทษจำเลยผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้

การปรับปรุงระยะเวลาในการสอบสวนและการฟ้องคดี

โดยการกำหนดระยะเวลาการส่งสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการ เพื่อให้มีระยะเวลาการส่งสำนวนและการฟ้องคดีภายในระยะเวลาฟ้องคดีตามกฎหมาย
(เพิ่มมาตรา ๑๕๒/๑)

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ง.(๒) ได้กำหนดให้มีการ กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้ชัดเจนเพื่อมีให้คดีขาดอายุความ นั้น นอกจากระยะเวลาการฟ้องคดีที่กำหนดในเรื่องอายุความแล้ว ตามกฎหมายได้กำหนดระยะเวลาในการฟ้องคดี ตามกำหนดระยะเวลาในการฝากขัง หรือ ผัดฟ้อง หรือคุมขัง หรือควบคุมผู้ต้องหา เพื่อการเร่งรัดการสอบสวนและการฟ้องคดีมิให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ตกเป็นผู้ต้องหา โดยมีกำหนดระยะเวลาการฝากขังไว้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๗ แต่เนื่องจากกระบวนการสอบสวนและฟ้องคดีเป็นกระบวนการเดียวกัน แต่แบ่งหน้าที่ระหว่างพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ ทำให้พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการต้องใช้ระยะเวลาฝากขังดังกล่าวร่วมกัน โดยกฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่พนักงานสอบสวนต้องส่งสำนวนของให้แก่พนักงานอัยการ ส่งผลให้ในกรณีพนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้แก่พนักงานอัยการในระยะเวลากระชั้นชิดทำให้พนักงานอัยการไม่มีเวลาที่จะตรวจสอบอย่างละเอียดรอบคอบทำให้ไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะสำนวนอาจมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะฟ้องคดี แต่อาจไม่เพียงพอพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาในชั้นพิจารณาของศาล พนักงานอัยการจะไม่สามารถสั่งสอบสวนเพิ่มเติมได้ทันที หรือหากพนักงานอัยการสั่งสอบสวนเพิ่มเติม พนักงานสอบสวนจะไม่มีเวลาที่จะดำเนินการได้ทันที และเมื่อครบระยะเวลาฝากขัง จะต้องปล่อยตัวผู้ต้องหานั้นไป ในกรณีผู้ต้องหานั้นหลบหนี หรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน จะเป็นการยากต่อการติดตามให้ได้ตัวผู้ต้องหามาฟ้องคดีในภายหลัง ทั้งเป็นภาระที่ต้องใช้ทั้งงบประมาณ บุคลากร และทรัพย์สินของทางราชการ และหากไม่สามารถติดตามจับกุมผู้ต้องหานั้นมาดำเนินคดีหรือฟ้องคดีได้ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินคดีอาญาที่สามารถบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ในทางปฏิบัติปัจจุบันระยะเวลาในการส่งสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนนั้นเป็นไปตาม คำสั่ง ตร.ที่ ๒๒๔/๒๕๓๒ ลงวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๓๒ โดยหากพนักงานสอบสวนไม่ดำเนินการ

ส่งผลในกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งดังกล่าวจะถูกพิจารณาทัณฑ์ทางวินัย ซึ่งส่งผลต่อตัวพนักงานสอบสวน และการร่วมประสานในการดำเนินคดีของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ

จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดให้มีระยะเวลาในการส่งสำนวนของพนักงานสอบสวนให้แก่พนักงานอัยการให้มีระยะเวลาเพียงพอในการตรวจสอบสำนวนและการฟ้องคดีเพื่อให้สามารถดำเนินคดีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงกำหนดให้ (๑) ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้ส่งสำนวนไม่น้อยกว่าสิบสองวันก่อนวันครบกำหนดซึ่งผู้ต้องหาครั้งสุดท้าย (๒) ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ให้ส่งสำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่วันก่อนวันครบกำหนดซึ่งผู้ต้องหาครั้งสุดท้าย อย่างไรก็ตามเนื่องจากศาลอาญามีคำสั่งยกคำร้องขอฝากขัง หรือมีเหตุอื่นที่พนักงานสอบสวนไม่สามารถส่งสำนวนตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าวได้ จึงกำหนดให้ในกรณีที่มิมีเหตุขัดข้องอันสำคัญและจำเป็นที่ไม่สามารถส่งสำนวนภายในระยะเวลาดังกล่าวหรือมีเหตุอื่นใดที่ทำให้ระยะเวลาในการซึ่งผู้ต้องหาเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งไปยังพนักงานอัยการเพื่อประสานการดำเนินคดี และขอคำแนะนำในการดำเนินคดีดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการส่งสำนวนการสอบสวนได้อย่างครบถ้วนโดยเร็ว”

**การให้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับบุคคลอื่น
ที่มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดหรือเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของผู้ต้องหา
(เพิ่มมาตรา ๑๕๓/๑)**

ตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ง.(๒) ได้กำหนดให้มีการปรับปรุงระบบการสอบสวนคดีอาญาให้มีการตรวจสอบและถ่วงดุลระหว่างพนักงานสอบสวนกับพนักงานอัยการอย่างเหมาะสม นั้น เนื่องจากพนักงานสอบสวนเป็นผู้รับคำร้องทุกข์กล่าวโทษ เริ่มการดำเนินคดีโดยการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน และการกำหนดตัวผู้ต้องหาในสำนวนนั้นๆ แต่เมื่อปรากฏพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงในสำนวนว่ามีบุคคลอื่นร่วมกระทำความผิดกับผู้ต้องหาแต่พนักงานสอบสวนมิได้ดำเนินคดีกับบุคคลดังกล่าว ในปัจจุบันในกรณีที่สำนวนการสอบสวนนั้นยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ กฎหมายให้อำนาจพนักงานอัยการสั่งพนักงานสอบสวนให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมในสำนวนดังกล่าวได้ แต่ยังคงมีความเห็นทางกฎหมายว่าพนักงานอัยการมีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมโดยให้ดำเนินคดีกับพยานหรือผู้ร่วมกระทำความผิดอื่นที่พนักงานสอบสวนไม่ได้ตั้งเป็นผู้ต้องหาไม่ได้ เพราะเป็นการเริ่มคดี หรือเป็นการดำเนินคดีในชั้นสอบสวนซึ่งเป็นอำนาจของพนักงานสอบสวนเท่านั้น ส่งผลให้ในกรณีที่พนักงานสอบสวนไม่ดำเนินคดีกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดยังมิได้มีการตรวจสอบถ่วงดุลในการสอบสวนในคดีนั้น เพื่อให้มีการสอบสวนฟ้องร้องและลงโทษบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด และการดำเนินคดีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีกับพยานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าวนี้ได้

จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงให้มีการตรวจสอบถ่วงดุลโดยพนักงานอัยการ โดยกำหนดให้ในกรณีปรากฏพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงในสำนวนหรือผู้มีส่วนได้เสียร้องโดยมี

พยานหลักฐานว่ามีบุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดในสำนวนใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนบุคคลนั้นซึ่งปรากฏตามสำนวนว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำความผิดเป็นผู้ต้องหาเพิ่มเติมในสำนวนนั้นได้

การให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมในคดีที่พนักงานสอบสวนไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมเพื่อการตรวจสอบถ่วงดุลการสอบสวนของพนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการ (เพิ่ม
มาตรา ๑๔๓/๒)

ในปัจจุบันเมื่อประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้กำหนดให้พนักงานสอบสวนเท่านั้นที่มีอำนาจทำการสอบสวน และเมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จสิ้นให้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ ในกรณีการสอบสวนนั้นยังไม่สิ้นกระแสความ หรือยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ หรือขาดพยานหลักฐานอันสำคัญ ทำให้พนักงานอัยการไม่สามารถมีคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องในคดีดังกล่าวได้ จึงกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมและส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมให้แก่พนักงานอัยการตามกำหนดเวลา แต่หากพนักงานสอบสวนไม่ทำการสอบสวนเพิ่มเติมให้แก่พนักงานอัยการตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว พนักงานอัยการจะไม่สามารถพิจารณามีคำสั่งในคดีนั้นได้ อันจะส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินคดี เช่น ในสำนวนที่มีการฝากขังผู้ต้องหาจะต้องมีการปล่อยตัวผู้ต้องหาที่อาจเกิดปัญหาการติดตามจับกุมผู้ต้องหามาเพื่อฟ้องคดีหรือการติดตามพยาน หรือคดีที่มีผู้เสียหายจำนวนมากหรือมีความเสียหายในวงกว้าง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและเพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินคดีดังกล่าวจึงกำหนดให้พนักงานอัยการมีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมได้เอง ทั้งนี้ ตามแนวทางของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๔ โดยในกรณีพนักงานอัยการสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมตามมาตรา ๑๔๓ วรรคสอง (๑) นั้น หากพนักงานสอบสวนไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมภายในกำหนดระยะเวลา และเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินคดี ให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติมคดีนั้นได้ โดยกำหนดให้เป็นดุลพินิจตามที่พนักงานอัยการเห็นสมควร”

การฟ้องคดีอาญาโดยไม่สุจริต (มาตรา ๑๖๑/๑)

อำนาจศาลในการเรียกพยานหลักฐานในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง (มาตรา ๑๖๕/๑)

การสืบพยานลับหลังจำเลย (มาตรา ๑๗๙/๑)

๑. สภาพปัญหา

โดยที่ปัจจุบันปรากฏว่ามีการใช้สิทธิฟ้องร้องดำเนินคดีอาญาโดยไม่สุจริตหรือบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยในหลายกรณี หรือฟ้องคดีโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้ตามปกติธรรมดา เช่น การยื่นฟ้องต่อศาลในพื้นที่ห่างไกลเพื่อให้จำเลยได้รับความลำบากในการเดินทางหรือการฟ้องจำเลยในข้อหาที่หนักกว่าความเป็นจริงเพื่อให้จำเลยต้องยอมกระทำหรือไม่กระทำการ

อันเป็นการมิชอบโดยเฉพาะการฟ้องเพื่อคุกคามการใช้สิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของจำเลยในการป้องกันตนเอง หรือปกป้องประโยชน์สาธารณะหรือการฟ้องโดยผู้เสียหายไม่ยอมมาปรากฏตัวอันเป็นการสร้างความเดือดร้อน แก่ผู้ที่ถูกฟ้องร้องและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ บทบัญญัติเกี่ยวกับการไต่สวนมูลฟ้องในปัจจุบันยังไม่ เอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิของจำเลย เนื่องจากจำเลยอาจไม่มีทนายความคอยช่วยเหลือและไม่มีสิทธินำเสนอ พยานหลักฐานใด ๆ ที่จะพิสูจน์ถึงความบริสุทธิ์ของตนได้ ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งฟ้องร้องกันได้ง่าย และในชั้น พิจารณาคดีหากจำเลยไม่มาศาล ศาลไม่สามารถสืบพยานต่อไปได้จนกว่าจะได้ตัวจำเลยกลับมา ซึ่งในระหว่าง นั้นพยานหลักฐานบางอย่างอาจสูญหาย ถูกทำลาย หรือยากแก่การนำมาศาลในภายหลัง และทำให้เกิด ความล่าช้า

๒. แนวทางแก้ไขปัญหา

สมควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการฟ้องและดำเนินคดีอาญาในกรณีที่ราษฎรเป็น โจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีโดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่น แกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ กำหนด หลักเกณฑ์การตั้งทนายความให้แก่จำเลยและให้สิทธิจำเลยแถลงให้ศาลทราบถึงพยานหลักฐานที่ควร เรียกมาในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง และกำหนดหลักเกณฑ์ให้ศาลอาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนและให้เป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงจำเป็นต้อง แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

๓. หลักการอันเป็นสาระสำคัญของกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีหลักการอันเป็นสาระสำคัญดังนี้

(๑) กำหนดให้การใช้สิทธิฟ้องคดีอาญาต้องกระทำโดยสุจริต (เพิ่มเติมมาตรา ๑๖๑/๑) เพิ่มเติมมาตรา ๑๖๑/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๖๑/๑ ในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดี โดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่น ยิ่งกว่าประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ศาลจะมีคำสั่งไม่ประทับฟ้องนั้นก็ได้ และห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก คำสั่งเช่นว่านี้ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่”

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์การตั้งทนายความให้แก่จำเลยและให้สิทธิจำเลยแถลงให้ศาล ทราบถึงพยานหลักฐานที่ควรเรียกมาในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง เพิ่มเติมมาตรา ๑๖๕/๑ ดังนี้

“มาตรา ๑๖๕/๑ ในการไต่สวนมูลฟ้อง ถ้าจำเลยมาศาล ให้ศาลถามจำเลยว่ามี ทนายความหรือไม่ โดยการพิจารณาตั้งทนายความให้นำมาตรา ๑๗๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดี ไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสารหรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริงตามคำแถลงของ จำเลยด้วยก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ศาลอาจเรียกบุคคล เอกสารหรือวัตถุดังกล่าวมาเป็นพยานศาลเพื่อ

ประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่จำเป็นและสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้ คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลให้แสดงเหตุผลอย่างชัดเจนประกอบด้วย”

(๓) กำหนดกรณีที่ศาลอาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้
เพิ่มมาตรา ๑๗๙/๑)ดังนี้

“มาตรา ๑๗๙/๑ เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้าศาล มีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันไม่อาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟัง การพิจารณาและสืบพยาน

(๒) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้ว แต่ ยังจับตัวมาไม่ได้

(๓) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้ว แต่ยังไม่จับตัวมา ไม่ได้

(๔) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุ ขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

ในกรณีดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป”

๑๗

ร่าง

พระราชบัญญัติ

แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..)

พ.ศ.

.....

.....

.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๗/๑ และมาตรา ๑๓๗/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๗/๑ ในการจับหรือค้น ให้เจ้าพนักงานผู้จับหรือค้นจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงซึ่งสามารถนำออกถ่ายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีเหตุจำเป็นอันไม่อาจดำเนินการได้ก็ให้เจ้าพนักงานนั้นบันทึกเหตุดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานในบันทึกการจับหรือบันทึกการค้น แล้วแต่กรณี”

“มาตรา ๑๓๗/๒ ในชั้นจับกุมหรือระหว่างสอบสวน ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับหรือพนักงานสอบสวนนำผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาออกแถลงข่าวหรือจัดให้บุคคลดังกล่าวให้สัมภาษณ์ต่อสื่อมวลชน

เจ้าพนักงานหรือพนักงานสอบสวนตามวรรคหนึ่งต้องไม่เผยแพร่ภาพหรือเสียงของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาต่อสาธารณชนหรือยินยอมให้บุคคลซึ่งมิใช่เจ้าหน้าที่บันทึกภาพหรือเสียงของผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาหรือกระทำการอื่นใดอันมีลักษณะเป็นการประจานผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหา แต่ทั้งนี้ มิให้รวมถึงการกระทำตามความจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือติดตามจับกุมผู้กระทำความผิด”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๑๗/๑ และมาตรา ๑๑๗/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๑๗/๑ ในกรณีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราว มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘๘ แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ”

“มาตรา ๑๑๗/๒ ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำผิดตามวรรคหนึ่งเป็นการกระทำในระหว่างที่ได้รับอนุญาตให้ปล่อยชั่วคราวจากศาลให้ศาลที่มีคำสั่งเช่นนั้นมีอำนาจไต่สวนและลงโทษผู้กระทำผิดได้โดยมิต้องฟ้อง

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยนั้นมีการสั่งไม่ฟ้องยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง”

มาตรา ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๑/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๒๑/๑ ในคดีดังต่อไปนี้ ให้พนักงานสอบสวนแจ้งให้พนักงานอัยการร่วมทำการสอบสวนกับพนักงานสอบสวน

(๑) คดีที่มีอัตราโทษอย่างต่ำให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือโทษสถานที่หนักกว่านั้น

(๒) คดีที่ผู้มีส่วนได้เสียในคดีร้องขอให้พนักงานอัยการเข้าร่วมทำการสอบสวน

(๓) คดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าควรได้รับคำปรึกษาแนะนำจากพนักงานอัยการ

(๔) คดีอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

เมื่อได้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง หากพนักงานอัยการเห็นสมควร ให้พนักงานอัยการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับพนักงานสอบสวนเพื่อให้คำแนะนำหรือตรวจสอบพยานหลักฐานตั้งแต่ชั้นเริ่มการสอบสวน โดยให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานอัยการในเรื่องที่เกี่ยวกับการสอบสวนคดีนั้น

หลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ในระหว่างที่พนักงานอัยการยังมิได้เข้าร่วมการสอบสวน ให้พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนไปพลางก่อน และถือว่าการสอบสวนดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย

การสอบสวนตามมาตรานี้ ให้พนักงานสอบสวนเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ”

มาตรา ๖ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๑/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๒๑/๒ ในคดีที่พนักงานสอบสวนไม่รับคำร้องทุกข์หรือกล่าวโทษ เมื่อผู้เสียหายหรือผู้กล่าวหาร้องขอ พนักงานอัยการที่มีเขตอำนาจอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ หรืออาจรับทำการสอบสวนเองก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่พนักงานอัยการรับทำการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานอัยการมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนและเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ โดยอาจแจ้งให้พนักงานสอบสวนเข้าร่วมทำการสอบสวนได้ ทั้งนี้ ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ โดยในการค้น การจับ และการคุมขัง อาจร่วมกับเจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่น หรือแจ้งให้เจ้าพนักงานตำรวจ หรือเจ้าพนักงานอื่นดำเนินการก็ได้”

การสอบสวนตามมาตรานี้ให้พนักงานอัยการเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

เมื่อพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบในการสอบสวนเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้วให้ทำความเห็นความเห็นตามมาตรา ๑๔๐ มาตรา ๑๔๑ หรือมาตรา ๑๔๒ พร้อมเสนอสำนวนไปยังพนักงานอัยการซึ่งมีอำนาจตามมาตรา ๑๔๓ และมาตรา ๑๔๔”

มาตรา ๗ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคท้ายของมาตรา ๑๒๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“การร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่ง ผู้เสียหายสามารถร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในเขตท้องที่ใดก็ได้ ถ้าความผิดที่ร้องทุกข์มิได้อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนนั้น ก็ให้รับจัดการส่งคำร้องทุกข์ดังกล่าวไปยังพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจโดยเร็ว

มาตรา ๘ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๒๔/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๒๔/๒ การยื่นหรือส่งคำร้องทุกข์ในลักษณะนี้อาจดำเนินการโดยทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง”

มาตรา ๙ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๖ การถามคำให้การหรือสอบปากคำผู้ต้องหาในคดีที่มีข้อหาความผิดซึ่งกฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปหรือโทษสถานหนักกว่านั้น ให้พนักงานสอบสวนจัดให้มีการบันทึกภาพและเสียงซึ่งสามารถนำออกฉายทอดได้อย่างต่อเนื่องไว้ เว้นแต่เป็นกรณีเร่งด่วนหรือมีเหตุจำเป็นอันอื่นไม่อาจดำเนินการได้ ก็ให้พนักงานสอบสวนนั้นบันทึกเหตุดังกล่าวไว้เป็นหลักฐานในสำนวนการสอบสวน”

มาตรา ๑๐ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๓๖/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๓๖/๑ ในคดีความผิดที่กฎหมายกำหนดอัตราโทษอย่างต่ำไว้ให้จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรือคดีที่มีความสำคัญโดยประการอื่น และพนักงานสอบสวนเห็นว่า ข้อเท็จจริงในคดีมีความสลับซับซ้อนและยากลำบากต่อการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ถึงการกระทำความผิด หากปรากฏว่ามีผู้ต้องหาคนหนึ่งคนใดให้การรับสารภาพและให้ข้อมูลสำคัญอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินคดีหรือพิสูจน์ความผิดของผู้บงการหรือผู้กระทำความผิดอื่นซึ่งเป็นตัวการสำคัญ พนักงานสอบสวนอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการว่าควรกันผู้ต้องหานั้นไว้เป็นพยานในการดำเนินคดีกับผู้บงการ หรือผู้กระทำความผิดอื่นนั้นซึ่งเป็นตัวการสำคัญ เมื่อพนักงานอัยการเห็นชอบ ให้จัดการดังต่อไปนี้

(๑) ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนผู้ต้องหานั้นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องต่อศาล

(๒) ให้พนักงานอัยการบรรยายฟ้องให้ศาลทราบด้วยว่า จำเลยจะเป็นพยานสำคัญในคดีที่จะฟ้องผู้บงการ ตัวการสำคัญ หรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่น

(๓) ให้ศาลรอการกำหนดโทษจำเลยผู้นั้นไว้ก่อน จนกว่าจำเลยนั้นจะไปเป็นพยานในคดีที่ผู้บงการ ตัวการสำคัญ หรือผู้ร่วมกระทำความผิดคนอื่นถูกฟ้องเป็นจำเลยแล้ว และหากศาลเห็นว่าคำเบิกความของจำเลยนั้นเป็นข้อมูลสำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งจนส่งผลให้ศาลในคดีดังกล่าวสามารถพิจารณาพิพากษาลงโทษบุคคลเหล่านั้นได้ ศาลจะลงโทษจำเลยผู้นั้นน้อยกว่าอัตราโทษขั้นต่ำที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นก็ได้”

ในกรณีที่พนักงานอัยการเห็นสมควรให้กันผู้ต้องหาเป็นพยานให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๑ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔๒/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 “มาตรา ๑๔๒/๑ ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนการสอบสวนในกรณีผู้ต้องหาถูกขังอยู่ตาม
 มาตรา ๑๔๒ วรรคสามไปยังพนักงานอัยการ ดังนี้

(๑) ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกิน
 กว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ให้ส่งสำนวนไม่น้อยกว่าสิบสองวันก่อนวันครบกำหนดซึ่งผู้ต้องหาครั้งสุดท้าย

(๒) ในกรณีความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็
 ตาม ให้ส่งสำนวนไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่วันก่อนวันครบกำหนดซึ่งผู้ต้องหาครั้งสุดท้าย

ในกรณีที่มีเหตุขัดข้องอันสำคัญและจำเป็นที่ไม่สามารถส่งสำนวนภายในระยะเวลาตามวรรคหนึ่ง
 หรือมีเหตุอื่นใดที่ทำให้ระยะเวลาในการซึ่งผู้ต้องหาเปลี่ยนแปลงไป ให้พนักงานสอบสวนรีบแจ้งไปยังพนักงาน
 อัยการเพื่อประสานการดำเนินคดี และขอคำแนะนำในการดำเนินคดีดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำเนินการส่ง
 สำนวนการสอบสวนได้อย่างครบถ้วนโดยเร็ว”

มาตรา ๑๒ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔๓/๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 “มาตรา ๑๔๓/๑ ในกรณีปรากฏพยานหลักฐานและข้อเท็จจริงในสำนวนหรือผู้มีส่วนได้เสีย
 ร้องโดยมีพยานหลักฐานว่ามีบุคคลอื่นมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดในสำนวนใด ให้พนักงานอัยการมีอำนาจ
 สั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนบุคคลนั้นซึ่งปรากฏตามสำนวนว่าเป็นผู้มีส่วนร่วมในการกระทำ
 ความผิดเป็นผู้ต้องหาเพิ่มเติมในสำนวนนั้นหรือเป็นอีกสำนวนหนึ่งก็ได้”

มาตรา ๑๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔๓/๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
 “มาตรา ๑๔๓/๒ ในกรณีพนักงานอัยการสั่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม
 ตามมาตรา ๑๔๓ วรรคสอง (๑) นั้น หากพนักงานสอบสวนไม่ส่งผลการสอบสวนเพิ่มเติมภายในกำหนด
 ระยะเวลา และเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่การดำเนินคดี ให้พนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการสอบสวน
 เพิ่มเติมคดีนั้นได้ ทั้งนี้ ตามที่เห็นสมควร”

มาตรา ๑๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๖๑/๑ และมาตรา ๑๖๕/๑ แห่งประมวล
 กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“มาตรา ๑๖๑/๑ ในกรณีที่ราษฎรเป็นโจทก์ หากความปรากฏต่อศาลว่า โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดี
 โดยไม่สุจริตหรือโดยบิดเบือนข้อเท็จจริงเพื่อกลั่นแกล้งหรือเอาเปรียบจำเลยหรือโดยมุ่งหวังผลอย่างอื่นยิ่งกว่า
 ประโยชน์ที่พึงได้โดยชอบ ศาลจะมีคำสั่งยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้องนั้นก็ได้ และห้ามโจทก์ยื่นฟ้องคดีนั้นอีก
 คำสั่งเช่นว่านี้ไม่ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะยื่นฟ้องคดีนั้นใหม่”

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
 นายกรัฐมนตรี